

REVISORS RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Grong kommune

2024

OPPSUMMERING

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering danner grunnlag for kontrollutvalgets arbeid med *plan for forvaltningsrevisjon* og *plan for eierskapskontroll*. Revisors vurderinger er kategorisert i fargene rød, gul og grønn, hvor rød er områder som revisor vurderer å ha høy risiko og vesentlighet. I denne rapporten er bare rød og gule områder presentert.

Tabellen under oppsummerer revisors risikovurderinger for Grong kommune.

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Rekruttering	Informasjonssikkerhet
Kommunesamarbeid	Internkontroll – system og implementering
Økonomisk bærekraft	Sykefravær og helse, miljø og sikkerhet
Barn med særlige behov	Planverk
Ivaretagelse av flyktninger	ROS og beredskap
Demens- og eldreomsorg	Budsjettering og tertialrapportering
	Offentlige anskaffelser
	Taushetsplikt og personvern
	Utenforskap
	Helseplattformen
	Tildeling av tjenester
	Bruk av tvang
	Brann og redning
	Næring, skogbruk og landbruk
	Sentrale tjenester levert av eide selskaper
	Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS
	Namdal Rehabilitering IKS
	NAMAS vekst AS
	Nord-Trøndelag Krisesenter IKS
	Midt-Norge 110-sentral

1 INNLEDNING

Kontrollutvalget i kommunen skal utarbeide en *plan for forvaltningsrevisjon* (kommunelovens § 23-3 andre ledd) og en *plan for eierskapskontroll* (kommunelovens § 23-4 andre ledd). Revisors risiko- og vesentlighetsanalyse er et innspill til kontrollutvalgets arbeid med disse planene. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er en invitasjon til en dialog om risikoområder i kommunen og bør suppleres med vurderinger fra kommuneorganisasjonen og kontrollutvalget selv. Vurderingen av risiko er basert på sannsynlighet for at noe inntreffer og mulig konsekvens, og disse er påpekt kort i teksten. Det er lagt vekt på å framstille risikovurderingene på en enkel måte, og risikoer som revisor har funnet uvesentlig er ikke tatt med. Denne risiko- og vesentlighetsvurderingen er sett fra revisors perspektiv og andre kan ha andre vurderinger basert på sin kunnskap om kommunen.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er basert på erfaringer fra revisjonsarbeidet i kommunen, data fra eksterne kilder og årlige kontaktmøter med kommunen.

Denne rapporten er delt inn i seks områder, etter kommunens egen organisering av tjenestene. Disse er:

- Kommuneorganisasjon
- Økonomi
- Oppvekst
- Helse, omsorg og velferd
- Utvikling
- Eierstyring

Området eierstyring handler om kommunens eierstyring generelt og eierstyring av ulike selskaper. Vertskommunesamarbeid og kommunalt oppgavefelleskap beskrives under kommuneorganisasjon, mens tjenestene som leveres omtales innenfor de enkelte områdene.

2 KOMMUNEORGANISASJON

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Rekruttering	Informasjonssikkerhet
Kommunesamarbeid	Internkontroll – system og implementering
	Sykefravær og helse, miljø og sikkerhet
	Planverk
	ROS og beredskap

Rekruttering

Knapphet på arbeidskraft innen flere fagområder er en kritisk faktor for kommunesektoren generelt, og særlig for distriktskommuner. Utfordringer med å rekruttere nødvendig kompetanse kan føre til at kommunen må finne midlertidige løsninger, som for eksempel bruk av vikarbyrå. Dette kan være kostbart og innebære en risiko for at viktige oppgaver ikke blir utført. Hyppig turnover og vakanse i viktige stillinger kan medføre manglende kontinuitet og at taus kunnskap i organisasjonen forsvinner.

Rekruttering er en utfordring i mange distriktskommuner, og også i Grong kommune. Dette gjelder særlig yrkesgrupper med høyere utdanning og fagarbeidere, men også ufaglærte. Lønningene i enkelte yrkesgrupper presses høyt, som følge av at kommuner overbyr hverandre for å sikre seg at nødvendige stillinger blir besatt. Det er videre en generell utfordring at det er vanskelig å beholde folk i stillinger over tid og opprettholde kontinuitet og stabilitet i bemanningen.

Kommunesamarbeid

Grong kommune leverer tjenester innen blant annet barnevern, PP-tjeneste, byggesaksbehandling, kart og oppmåling og landbruk i samarbeid med andre kommuner i Indre Namdal. Også tjenester som arkiv, IKT og renovasjon er helt eller delvis lagt til andre organisasjoner enn de kommunedirektøren og kommunestyret har direkte styring over (se også avsnitt om eierstyring). Samarbeid gjennom ulike vertskommuneløsninger og selvstendige selskaper kan gå på bekostning av kommunens kontroll og styring med velferdstjenester. Dette kan medføre en risiko for kommunen.

Kommunesamarbeid kan bidra til å sikre viktige tjenester og nødvendig kompetanse i små kommuner i distriktene. Samtidig utgjør det en risiko at kommunen i mindre grad har direkte styring over selskap og tjenesteproduksjon. Uavklart ansvar for tjenesteutvikling og kostnader kan utgjøre et hinder for vellykkede samarbeid. Denne risikoen kan reduseres gjennom gjennomarbeidede vertskommuneavtaler som avklarer forventningene til deltakerkommunene.

Informasjonssikkerhet

Grong kommune er del av et interkommunalt IKT-samarbeid gjennom IKT Indre Namdal IKS. Interkommunale samarbeid gjør det mulig for små kommuner å holde seg oppdatert på området og sikre oppdatert IKT-kompetanse innen organisasjonen. Selv om IKT-tjenesten ivaretas gjennom samarbeid med andre kommuner, er det Grong kommune som har det overordnede ansvaret for informasjonssikkerhet i kommunen.

Sannsynligheten for ondsinnede handlinger mot IKT-systemer er økende i samfunnet. Kommunene er komplekse organisasjoner som er avhengig av IKT på de fleste områder. Hvis IKT-systemet rammes av en hendelse som setter det ut av funksjon, er konsekvensen at kommunens virksomhet blir skadelidende på ulike måter. Økende grad av digitalisering gir effektive løsninger, men det er sannsynlig at bevisstheten omkring IKT-sikkerhet ikke er til stede i hele organisasjonen. IKT-sikkerhet er relatert til personvernforordningen og håndtering av personopplysninger, eksempelvis med den konsekvens at personopplysninger kommer på avveie.

Internkontroll – system og implementering

Formålet med kravet om internkontroll i kommuneloven § 25 -1 er å forebygge og hindre regelverksbrudd, og sikre at regelverksbrudd blir oppdaget og korrigert. Dette krever at kommunedirektøren har et gjennomgående system for internkontroll som er kjønt og i bruk i hele organisasjonen. Grong kommune bruker systemet Compilo.

Bevissthet og kultur rundt avvik og oppfølging av avvik som grunnlag for læring og forbedring er sentralt i et internkontrollsystem. Små kommuner er ekstra sårbare ved fravær eller skifte av personell med spisskompetanse. Dette stiller ekstra store krav til skriftlige rutinebeskrivelser og tydelig ansvars- og rollefordeling.

Forenklet etterlevelseskontroll fra juni 2023 konkluderer med at Grong kommune har noen forbedringspunkt når det gjelder etterlevelse av kommunelovens bestemmelser om internkontroll.

Sykefravær og helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Sykefravær i kommunene har en kostnad, og den konsekvens at tjenestene ikke blir bemannet med riktig og tilstrekkelig kompetanse. Sykefraværet kan påvirke kontinuitet, effektivitet og være en belastning for brukere og kollegaer. Det kan medføre at det ikke er nok personell i skolen til å gi spesialundervisning, at saksbehandling blir forsinket og at andre ansatte må jobbe overtid med den belastningen det kan medføre. Grong kommune ligger omtrent på KS

gjennomsnitt for nivå på sykefravær siden 2021. Ifølge årsmeldingen fra 2022, er kommunen selv godt fornøyd med nærvær i organisasjonen.

Helse, miljø og sikkerhet er et tema som kan knyttes til vold i helsesektoren. Det er en generell trend at en relativt stor andel av avvikene som meldes innen helse og omsorg kan relateres til demensomsorgen og vold og truende situasjoner i møte med pasienter (se avsnitt om eldre- og demensomsorg).

Planverk

Planprosessene driver de kommunale tjenestene fremover, og oppstiller rammene for kommunens samfunns-, areal og næringsutvikling. Planarbeidet utfordrer dynamikken mellom regelverket, statlige føringer og forholdet til det lokale handlingsrommet. Målsettinger i planverket kan være lite konkrete, målbare og tidsbestemte, noe som gjør det vanskelig å evaluere måloppnåelsen i etterkant.

En forvaltningsrevisjon med tema mål- og resultatstyring ble gjennomført i 2023. I rapporten ble det konkludert med at målsettingene vedtatt i Grong kommunes overordnede planer i liten grad er konkrete og etterprøvbare. Revisjonens anbefaling til kommunen var å vurdere å fastsette mer konkrete og etterprøvbare målsettinger og i større grad rapportere til politisk nivå på måloppnåelse. Dette temaet er slik nylig satt på dagsorden i kommunen og den administrative ledelsen er bevisst disse punktene. Revisors vurdering er likevel at dette er et område med moderat risiko i kommunen, inntil kommunen har hatt anledning til å vurdere om det skal gjøres endringer i arbeidet med kommunens planer.

ROS og beredskap

Formålet med sivilbeskyttelsesloven er å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur. Sivilbeskyttelsesloven § 14 krever at kommunen skal utarbeide en helhetlig ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse) og § 15 sier at det skal utarbeides en beredskapsplan basert på ROS. Kommunen står overfor ulike potensielle utfordringer og hendelser, som det bør tas høyde for i ROS. Det er et krav at beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum en gang per år, samt at kommunen skal sørge for at planen jevnlig blir øvet. Loven stiller også krav til beredskapsplanens innhold, blant annet kriseledelse og varslingslister. Ulike utfordringer og hendelser vil også oppstå i framtida. ROS og beredskapsarbeidet er et tiltak for å redusere mulige konsekvenser av hendelser.

Helsetilsynet gjennomførte i 2021 tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap i Grong kommune. Det ble avdekket ett avvik: manglende oppdatering av helhetlig ROS-analyse i kommunen. På tidspunkt for tilsynet var siste helhetlige ROS-analyse fra 2014,

vedtatt i kommunestyret 2015. Kommunens overordnede beredskapsplan er ved tilsynet vurdert som tilstrekkelig oppdatert. Saksfremlegg til formannskapetets møte i september 2023 viser at arbeidet med ny helhetlig ROS for Grong kommune er satt i gang. Ny helhetlig ROS for kommunen skulle etter planen til endelig behandling i formannskap og kommunestyret i november/desember i 2023. Revisor kan ikke se at saken har vært til behandling i perioden november 2023-mars 2024.

3 ØKONOMI

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Økonomisk bærekraft	Budsjettering og tertialrapportering
	Offentlige anskaffelser

Økonomisk bærekraft

En bærekraftig økonomi innebærer at kommunen må ha evne til å holde stabil tjenesteproduksjon over tid. Denne evnen kan måles gjennom størrelsen på kommunens netto driftsresultat, lånegjeld og disposisjonsfond i forhold til inntektene. Driftsresultatet viser om kommunen klarer å frigjøre driftsmidler til investeringsformål, og dermed om det er mulig å fornye bygninger og anlegg uten at lånegjelden øker mer enn inntektene. I motsatt fall må en økende andel av inntektene brukes til å betjene gjelden i stedet for å gå til tjenesteyting. Konsekvensene blir dermed selvforsterkende, og før eller siden må kommunen kutte på bevilgninger til tjenesteproduksjon. Samtidig øker risikoen for at rentesjokk kan få store økonomiske konsekvenser. Grong kommune har til og med 2023 hatt avtale om fastrente på lån, men vil fra 2024 ha flytende rente. Dette vil gi en økning i kapitalutgiftene.

Kommunene er pålagt å fastsette finansielle måltall å styre etter. Risikoen for å komme i et økonomisk uføre kan reduseres ved å fastsette tydelige og konkrete regler for hvordan kommunedirektør og kommunestyre skal forholde seg til de vedtatte måltallene når økonomiplanen skal behandles. Grong kommune har vedtatt mål størrelsen på netto driftsresultat, netto lånegjeld, disposisjonsfond og arbeidskapital.

Budsjettering og tertialrapportering

Det kan være risiko forbundet med budsjettering og tertialrapportering. Det er konkrete krav til hvordan budsjettet skal utarbeides, men det gjøres også subjektive vurderinger om måltall og budsjettpremisser, og oppfølgingen av disse som kunne vært bedre omtalt. Det er en sannsynlighet for at måltall og budsjettpremisser er uklare med den konsekvensen at de er vanskelig å styre etter. Presentasjonen av tertialrapportene som styringsverktøy har i mange kommuner et forbedringspotensial.

Offentlige anskaffelser

Regelverket omkring offentlige anskaffelser er komplisert, og det er sannsynlig at det oppstår feil. Klagenemnda for offentlige anskaffelser kan bøtelegge når det gjøres feil. Feil tildelinger kan også føre til dyre rettssaker, negativ omtale og prosjekter som må utsettes fordi det må gjennomføres ny konkurranse. Feil i offentlige anskaffelser har også konsekvenser for

tilbydere som ikke får oppdrag fordi at regelverket ikke følges. Regelverket om offentlige anskaffelser er til revidering i 2023 - 2024. Forslag til endringer omfatter forenklinger under EØS-terskelverdi, hvor oppdragsgiver er foreslått en betydelig større frihet og fleksibilitet.

4 OPPVEKST

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Barn med særlige behov	Taushetsplikt og personvern
Ivaretagelse av flyktninger	

Barn med særlige behov

Andelen barn med særskilte og sammensatte behov er økende. Barn med særlige behov skiller seg fra den ordinære elevmassen ved at de ikke får tilstrekkelig utbytte av den ordinære opplæringen. Det er en generell sannsynlighet i kommunene for at barn med særlige behov ikke fanges opp tidlig nok og får den oppfølgingen de trenger. Manglende oppfølging kan gi konsekvenser for det enkelt barn sin videre utvikling og muligheter videre i livet. Kommunen kan også bli stilt til ansvar for ikke å ha gitt tilstrekkelig opplæring.

Dersom eleven ikke får tilstrekkelig utbytte av ordinær opplæring, kan det fattes vedtak om spesialundervisning. Saksbehandlingen skal ha fokus på barnets beste, samtidig som minimumskravene etter forvaltningsloven skal følges. Dersom det blir fattet enkeltvedtak, har skoler og barnehager plikt til å yte tjenester i samsvar med vedtaket. Minimumskravene til enkeltvedtak i forvaltningsloven er ikke tilstrekkelig for å ivareta saksbehandling med fokus på barnets beste. Konsekvensen kan være mangelfullt beslutningsgrunnlag som fører til feil beslutning og feil tiltak.

Ivaretagelse av flyktninger

De siste årene har Grong kommune tatt imot et økende antall flyktninger, og ifølge handlings- og økonomiplan for 2023-2026 planlegges det bosetting av 20 flyktninger i året frem til og med 2026. Kommunen har hatt god kapasitet i skole og barnehage til å ta imot barn og unge, men bosetting av flyktninger har vært noe utfordrende. Det vil være hensiktsmessig å besette så sentralt som mulig, men det er begrenset kapasitet i Grong sentrum. Spredt bosetting vil utløse kostnader relatert til transport. Kvalifisering av flyktninger til jobb og utdanning er viktig for å unngå utenforskap (se avsnitt om utenforskap).

Integrering og kvalifisering av personer med innvandrerbakgrunn ble som eneste tjenesteområde karakterisert som rødt i Statsforvalterens kommunebilde for Grong kommune fra 2021.

Taushetsplikt og personvern

Revisor erfarer at flere kommuner ønsker å øke det tverrfaglige samarbeidet rundt barn og ungdom. Dette kan øke sannsynligheten for at personvern og taushetsplikt ikke blir ivare tatt.

Tydelige retningslinjer og rutiner for ivaretagelse av personvern og taushetsplikt er viktig for å redusere konsekvenser som kan oppstå som følge av tverrfaglig samarbeid. Brudd på personvern og taushetsplikt kan få store konsekvenser for den enkelte, og er spesielt sårbart i små lokalsamfunn. Det kan også gi negative økonomiske konsekvenser og svekke kommunens omdømme. Barn og unge som har behov for hjelp og støtte er i seg selv en svært sårbar gruppe, hvor man kan tenke seg at konsekvenser av tillitsbrudd er spesielt store for.

5 HELSE, OMSORG OG VELFERD

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Demens- og eldreomsorg	Utenforskap
	Helseplattformen
	Tildeling av tjenester
	Bruk av tvang

Demens- og eldreomsorg

Antallet eldre øker framover, og mange av disse kan bli rammet av demenssykdom. Kommunene er i ulik grad forberedt på dette. Det krever blant annet tilrettelegging med ulike boformer, dagaktivitetstilbud, og spesialkompetanse hos ansatte. Det er sannsynlig at kvaliteten i demensomsorgen både innen hjemmetjeneste og institusjon blir utfordret. Utfordringene er knyttet til å ivareta ulike behov, grader og typer av demenssykdom samt bruk av tvang. Konsekvensen er at brukerne ikke får tilstrekkelige tjenester som er tilpasset deres livssituasjon og for kommunen kan konsekvensen være at ressursene brukes lite effektivt.

Det er vanskelig å rekruttere nødvendig kompetanse innenfor helse, og særlig i stillinger som sikrer stabilitet i helsetjenestene (se avsnitt om rekruttering). Demensomsorg er også et område med risiko knyttet til vold, trusler og HMS.

Utenforskap

Flere og flere faller utenfor i samfunnet, og det er sannsynlig at kommunen ikke klarer å være i forkant og jobbe forebyggende. Det er blant annet et økende behov for psykisk helsehjelp. Det er økt sannsynlighet for fattigdom blant barn og voksne, herav flere som har behov for sosialhjelp. Mangel på boliger for vanskeligstilte og økte priser på leiemarkedet rammer også mange av de som faller utenfor utdanning og arbeidsliv. Utenforskap kan medføre mange ulike konsekvenser, eksempelvis kommunens ansvar for sosialhjelp, men også konsekvenser i form av uro i lokalmiljøet og kriminalitet, samt den enkeltes muligheter i samfunnet. Grong kommune har tidligere hatt en satsning inn mot unge utenfor skole og arbeid, men dette arbeidet er nå avsluttet.

Grong er vertskommune for samarbeidet om NAV Indre Namdal. Det har vært økende etterspørsel etter tjenester i NAV. Levekostnadene har økt de siste årene og det har vært utfordrende å få flyktninger bosatt i kommunen i arbeid. Flere nye brukere søker stønad. Årsmeldingene for Grong kommune fra 2022 og 2023 peker på at det har vært økt etterspørsel etter NAV-tjenester og økte utbetalinger i 2022, blant annet som følge av høy bosetting i kommunene.

Helseplattformen

Helseplattformen AS er under innføring i flere kommuner, og er planlagt innført i Grong kommune høsten 2025. Helseplattformen AS er en felles elektronisk pasientjournal og pasientadministrativt system for hele helsetjenesten i Midt-Norge. Kommunene har et eget ansvar for å sikre at løsningen de har anskaffet ivaretar personvernet, at den fungerer godt nok for helsepasienter og andre brukere, og at den ikke gir uønskede konsekvenser for tjenestemottakere og pasienter. Erfaringene fra de som har tatt løsningene i bruk så langt tilsier at dette kan by på utfordringer. Blant annet er det kjent at det har vært svikt i tjenester, pasientbehandling og håndtering av personvern. Svikt i legemiddelhåndtering og meldingsutveksling kan ha store konsekvenser for pasientene.

Tildeling av tjenester

Det er sannsynlig at brukere av helse- og velferdstjenester ikke får den hjelp de har krav på, og at innbyggernes forventninger overgår tilbudet kommunen kan gi. Rett bemanning bør være på rett plass, tilsvarende riktig bruk av kompetanse ut fra behovet. Tildeling av tjenester berører problematikk rundt utskrivningsklare pasienter og mottaksmuligheter i kommunene samt arbeidsfordelingen mellom spesialhelsetjenesten og kommunen. Kartlegging for å fastsette rett nivå på tjenestene og individuell tilpasning av tjenester er viktig for å kunne gi riktige tjenester. En konsekvens av spesielt systematiske feil i tildelingene er at brukerne ikke får det tilbudet de har krav på, som i neste omgang kan gi dårligere livskvalitet.

Bruk av tvang

Tvangsbruk er regulert av en rekke lover, og skal sikre forsvarlige tjenester innenfor lovlige grenser. Dette stiller særskilt høye krav til kommunens interne kontrollsystem. Tvang forekommer relativt hyppig innenfor helse, og det skal fattes vedtak ved bruk av tvang. Tvang uten vedtak begrunnes ofte i pasientens, medpasienters eller ansattes beste. En konsekvens av manglende vedtak er at vurderingen bak bruk av tvang ikke dokumenteres og i verste fall ikke gjøres. Dette kan videre gi grobunn for en praksis med økende bruk av tvang. Dette er slik et område med høy iboende risiko og sårbarhet ettersom det er alvorlige inngrep mot individets rett til selvbestemmelse.

6 UTVIKLING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
	Brann og redning
	Næring, skogbruk og landbruk

Brann og redning

Brann og redning har ansvar for å ivareta både forebyggende og akutte oppgaver. Dette er oppgaver som krever tilstrekkelig internkontroll, rutiner for forebyggende arbeid (feiing og branntilsyn), HMS og kompetanseheving. For eksempel, kreves oppdatert kunnskap innen slukking av elektriske fremkomstmidler som elbiler. Konsekvenser av svikt innenfor brann og redning kan være store, som at liv og verdier ikke blir tilstrekkelig sikret. Grong kommune er vertkommune for samarbeid innen brann og redning i Namdalsregionen og har dermed et særlig operativt ansvar for kvaliteten innen dette tjenesteområdet.

Grong kommune har mange fritidseiendommer. Det er knyttet usikkerhet til konsekvensene av en rettskraftig dom fra Møre og Romsdal tingrett om lovligheten av å fastsette sjablongmessig feieavgift for hytter.

Næring, skogbruk og landbruk

Kommunen har ansvar etter lovverk som regulerer næringsvirksomhet, herunder jordbruk og skogbruk. Begge disse næringene er viktige i Grong kommune. Interessekonflikter mellom jordvern og utbygging, og i den sammenheng også miljøhensyn, er sannsynlig. Dette er interessekonflikter som kommunen må håndtere. Noen typer næringsvirksomhet kan ha negative konsekvenser for miljøet. Og/eller, klima- og miljøutfordringer kan innebære en risiko for næringene i kommunen. Grong kommune er del av kommunesamarbeid innen natur og landbruk, med Overhalla som vertkommune. Grong kommune eier en del skog som er fredet, og er også en hyttekommune.

7 EIERSTYRING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
	Sentrale tjenester levert av eide selskaper
	Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS
	Namdal Rehabilitering IKS
	NAMAS vekst AS
	Nord-Trøndelag Krisesenter IKS
	Midt-Norge 110-sentral

Kommunens eierskap

Interkommunale selskap

- Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS
- Namdal Rehabilitering IKS
- IKT Indre Namdal IKS
- Konsek Trøndelag IKS
- Nord-Trøndelag Krisesenter IKS
- Museet Midt IKS
- Lierne Nasjonalparksenter IKS
- Midt-Namdal Avfallsselskap IKS

Aksjeselskap og samvirkeforetak

- Grong Boligbygg AS
- Grong Eiendom AS
- Grong Fritid (SA)
- Visit Namdalen (SA)
- Bjørgan Skisenter AS
- NAMAS Vekst AS
- Revisjon Midt-Norge SA

Revisor vurderer ikke risiko knyttet til eierstyring eller forvaltningsrevisjon av Revisjon Midt-Norge SA eller Konsek Trøndelag IKS. Dette på grunn av habilitetsutfordringer.

Sentrale tjenester levert av eide selskaper

Flere kommuner velger å delta i interkommunale samarbeid for å nyttiggjøre seg stordriftsfordeler. Grong kommune har satt bort sentrale tjenester til eide selskaper, som for eksempel renovasjon og brann. Det er risiko knyttet til organisering og styring med de kommunale tjenestene som ytes (se også avsnitt om kommunesamarbeid/kommuneadministrasjon).

Kommunen har eierinteresser i ulike selskaper, hvor noen også ivaretar kommunale tjenester. Dette gjør at kommunen bør være tettere på disse selskapene for å følge opp eierskapet i forhold til kommunens forventninger og at kommunen er aktiv i eierstyringen. Når kommunen

både kjøper tjenester fra selskaper og samtidig eier selskapet, kan det være en risiko for at disse rollene blandes.

Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS

Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS ble etablert i år 2000 da institusjonen ble et interkommunalt selskap, opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999. Selskapet skal følge opp arkivlovens intensjoner og bestemmelser og fungere som et arkivdepot for eieren med papirbaserte og elektroniske arkiv. Det er behov for nytt administrasjonsbygg. En gjennomgang av om oppgavene utføres i samsvar med krav kan være sentralt her, også eierstyring av selskapet. Selskapet har mange eiere som hver har små eierandeler, dette kan føre til at ansvaret pulveriseres. Eierstyring og forvaltningsrevisjon kan være aktuelt i et samarbeid med eierkommunene.

Namdal Rehabilitering IKS

Namdal Rehabilitering IKS leverer rehabiliteringstjenester til kommunene i Namdal. Over tid har det vært tema hos flere av eierkommunene om de heller skal løse behovet i eget hus, kontra å betale selskapet. Det har også kommet signaler om at Helse Midt-Norge vil redusere kjøp av tjenester fra rehabiliteringsinstitusjoner fra 2024. Selskapet har mange eiere, og det er risiko for at kommuner med små eierandeler tar mindre ansvar innen eierstyringen. Eierskapskontroll kan være aktuelt.

NAMAS Vekst AS

NAMAS Vekst AS er et selskap innen vekst/attføring som eies sammen med fire andre kommuner i Indre Namdal. Grongs eierandel er på 20%. Selskapet ivaretar viktige funksjoner og har tett samarbeid med NAV. Selskapet er etter nylig endring nå organisert som konsern.

Konsernorganisering innebærer at det oppstår et holdingselskap mellom kommunen som eier og de selskapene hvor virksomheten skjer. Dette har betydning for kommunens muligheter til å utøve eierstyring. Et konsern består av flere aksjeselskaper som i utgangspunktet er selvstendige enheter, men som er bundet sammen gjennom eierskap. Revisor erfarer at det i flere sammenhenger er lite fokus på forhold omkring eierskapet når det dannes konsern og dette medfører en risiko for eksempelvis habilitet, informasjonsflyt og styringsmuligheter. Arbeidstiltaksselskaper har de siste årene fått endrede rammevilkår og har blitt pålagt å omorganisere driften sin. Eierskapskontroll kan være aktuelt.

Nord-Trøndelag Krisesenter IKS

Nord-Trøndelag krisesenter IKS ivaretar kommunale oppgaver etter krisesenterloven for flere kommuner. Det er risiko knyttet til organisering og styring med de kommunale tjenestene som ytes. Flere kommuner velger å delta i interkommunale samarbeid for å nyttiggjøre seg stordriftsfordeler, dette utfordrer igjen kommunene på god eierstyring. Eierskapskontroll kan derfor være aktuelt.

Midt-Norge 110-sentral

Midt-Norge 110-sentral er betydelig utvidet i 2023. Selskapet leverer en viktig tjeneste til eierkommunene og det kan være relevant å følge opp eierskapet i selskapet gjennom en eierskapskontroll i selskapet når den nye organiseringen har fungert en periode.